

5. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу: наказ НАДС від 03.03.2016 № 47 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.nads.gov.ua>.

Корчак І.М.

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ВЛАДИ ЯК ОДНА З УМОВ ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТАМ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Термін «транспарентність» (англ. мовою – transparency) у сфері публічного управління довгий час використовується вітчизняними та зарубіжними науковцями і практиками для визначення рівня прозорості, відкритості у роботі органів публічної влади. Крім того, дану характеристику можна застосувати до підприємств, банківських установ та громадських організацій.

The United Nations Development Programme (Програма розвитку ООН) зміст цього терміну вбачає у вільному потоці інформації, за якого процеси, установи та власне інформація є рівно доступними кожному [1].

При цьому про рівень прозорості роботи установ/організацій можуть свідчити, на наш погляд, дві ключові ознаки:

те, в якому об'ємі висвітлено інформацію про діяльність, грошові витрати, цілі, місію, виконані зобов'язання органів влади (установ, організацій) для цільової аудиторії, інших зацікавлених осіб (наприклад, при підготовці щорічних публічних звітів):

те, наскільки доступно, своєчасно і достовірно розкриваються дані, в тому числі фінансові, чи містять вони роз'яснення (пояснення) про помилки/втрати (особливо на державному рівні) від ухвалених рішень, можливі ризики та орієнтовні прогнози.

В епоху діджиталізації, цифрових трансформувальних становлення активного громадянського суспільства, з одного боку, ряду зобов'язань України перед міжнародною спільнотою, з іншого, можна говорити, що в нашій країні поступово формується тенденція в бік прозорості влади, оцифрування даних, залучення експертного середовища до розробки нормативно-правових актів, прийняття управлінських рішень, підзвітності та підконтрольності суспільству. Таким чином, наголошуємо, що наша позиція у цьому питанні зводиться до представлення компоненти «прозорість в роботі органів влади» як запорука уникнення (запобігання) конфліктам у сфері публічного управління.

Чим більш прозорою та зрозумілою є робота органів влади, тим більшим є рівень довіри до влади з боку мешканців міста, села, селища, тим простіше комунікації та щоденна робота органів публічної влади на центральному, регіональному, місцевому рівнях. Натомість – низький рівень транспарентності підриває іміджеві основи держави перед іноземними партнерами, сприяє зростанню невдоволень, апатії та пасивності громадян всередині країни.

Безумовно, взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування з громадськістю дає змогу залучати додаткові людські, організаційні, фінансові, технічні ресурси. Однак, важко говорити сьогодні про ефективність такої взаємодії. Серед складових виникнення та розвитку конфліктів у сфері публічного управління в Україні можна виділити:

політичну складову – декларативність реформаторських намірів та рішень влади, «поверховість» у проведенні державної політики (політик);

правову складову – бюрократія, відсутність прозорих умов («правил гри») у владі, дієвого комплексу антикорупційних механізмів, формальний характер чинної правової системи для окремих високопосадовців, забюрократизованість процедур взаємодії влади з громадськістю, формальність існування консультативно-дорадчих органів тощо.

Вищезгадане варто взяти до уваги, оскільки, з нашої точки зору, саме зрозочувань від популізму й закритості влади, деструктивних процесів в Україні, в тому числі корупції, відсторонення влади від відкритого діалогу з громадськістю, нехтування інтересами певних груп осіб (представників окремих регіонів) назрівають згодом широкомасштабні конфлікти.

Спираючись на дослідження історико-правових аспектів розвитку громадянського суспільства Н.Ю. Годун [2], можна зробити висновок, що в основі демократичних трансформацій в Україні – досягнення свободи, справедливості, а громадянське суспільство більше тяжіє до цивілізованого розв'язання внутрішніх проблем. У цьому контексті – ступінь транспарентності (прозорості) органів публічної влади характеризує особливості їх взаємодії з громадянами всередині окремо взятої країни та відображає демократичність управління.

Виходячи з досвіду країн Західної та Центрально-Східної Європи з розвиненою демократією, в основі співробітництва держави і громадянського суспільства покладено чотири принципи: партнерство, прозорість, рівні можливості для всіх і ненасильство» [3, с. 14]. Теза про «рівні можливості», з одного боку, виглядає в сучасному світі трохи утопічною, з іншого, мова йде про рівні можливості і рівень доступу до участі в управлінні державою. Дж.Ціммерман зазначав в описі моделі демократії участі конкретизує, що всі громадяни повинні мати «рівні можливості для участі, змогу висловитись ... доступ до засобів масової інформації...» [4].

У будь-якому разі, ініціатором та основним агентом змін зазвичай виступає держава, що визначає стратегії, цілі перетворень та кроки їхньої реалізації. Відтак, доступ до публічної інформації, транспарентність влади мають бути не декларативні й розглядатися представниками владних кіл як одна з умов запобігання конфліктам у сфері публічного управління.

Список використаних джерел:

1. Governance for sustainable human development: A UNDP policy document. (United Nations Development Programme, January, 1997). Access mode: <http://magnet.undp.org>
2. Годун Н.Ю. Громадянське суспільство в Україні: історико-правовий аспект розвитку. Право і суспільство. 3 ч., 2015. Р. І. С.3-8
3. Бондаренко Я. Г., Чабан Л. Г. Людина і світ. Навч. видання. 2011. 224 с.
4. Бортніков В. Особливості участі громадян в концептуальних моделях демократії. Політичний менеджмент. №3, 2007. С. 38-50